

Tekniska kontoret

Dnr TN 2022/090

Till Tekniska nämnden

Yttrande på motion - Sociala krav i upphandling

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner yttrandet och tar det som sitt eget.

Tekniska nämnden överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Fullmäktigeledamoten Elizabeth Orellana Bravo (V) har lämnat in en motion daterad 2022-04-12 där följande förslag redovisas:

- Att kommunfullmäktige beslutar att Vaggeryds kommuns upphandlingspolicy innehåller ett eget kapitel/stycke om sociala krav i upphandling.
- Att kommunfullmäktige beslutar att företag som har 25 anställda eller fler ska till sina anbud på tjänster och byggtreprenader bifoga egna aktuella jämställdhetsplaner.
- Att kommunfullmäktige beslutar att, när det är lämpligt i upphandlingarna, ställs krav på ett samarbete med leverantörerna när det gäller praktikplatser till personer som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Förslaget har remitteras till kommunledningskontoret, socialnämnden och tekniska nämnden för yttrande senast den 16 oktober 2022.

Offentlig upphandling är en lagreglerad inköpsprocess som ska se till att offentliga inköp öppnas för konkurrens och att offentliga medel används så effektivt som möjligt. Den offentliga upphandlingen regleras bland annat av lagen om offentlig upphandling (LOU). Reglerna för offentlig upphandling bygger på EU-direktiv.

Yttrande

Tekniska nämnden anser att det är viktigt att kraven står i proportion till det som ska upphandlas och ligger på en realistisk nivå. Annars uppstår det risk att marknaden inte kan svara upp mot kraven eller att en allt för hög prisbild uppstår alternativt inga anbud inkommer. Tekniska nämnden är i beroendeställning att få tjänster, mark- och byggtreprenader utförda.

Tekniska nämnden ställer inte enbart krav på lägsta pris utan värderar också kvalité, miljö, hållbarhet, m.m. Många krav är kostnadsdrivande där nämnd behöver ta hänsyn till tilldelade medel. Balansen mellan olika aspekter behöver övervägas i varje enskild upphandling.

Grundprinciperna i offentlig upphandling är objektivitet och öppenhet. Upphandlande myndigheter får inte vara lojala mot det egna landets leverantörer eller mot tidigare leverantörer. Valet av leverantör ska ske på en affärsmässig grund. Valet ska utgå från vilken leverantör som erbjuder den bästa varan eller tjänsten till de bästa villkoren. Alla leverantörer ska ha möjlighet att tävla om kontraktet på samma villkor i en upphandling.

Ett syfte med upphandlingsreglerna är att offentlig sektor på bästa sätt ska använda offentliga medel vid inköp och gynna konkurrensen. Alla typer av företag oavsett storlek ska kunna lämna anbud till offentliga upphandlingar. Att skapa bra förutsättningar för alla typer av företag att delta i offentliga upphandlingar leder ofta till fler anbud. Den upphandlande myndigheten eller enheten (upphandlande organisationen) skapar därmed större möjligheter för att tillvarata den befintliga konkurrensen på marknaden.

Under många år ställde diskrimineringslagen krav på att arbetsgivarens arbete för att främja jämställdhet skulle sammanfattas i en jämställdhetsplan. Men i samband med en lagändring 2017 togs det kravet bort. Kravet på en jämställdhetsplan har ersatts av en skyldighet för arbetsgivare att bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering. Samtliga sju diskrimineringsgrunder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, och ålder, omfattas nu av det förebyggande och främjande arbetet.

Lagen föreskriver en metod att arbetet ska bedrivas i fyra steg, att undersöka riskerna för diskriminering, analysera konstaterade risker, vidta åtgärder och följa upp och utvärdera arbetet. Stegen ska utföras kontinuerligt och i stället för ett krav på en jämställdhetsplan har ett dokumentationskrav införts för arbetsgivare med minst 25 anställda.

Att kräva att företag med 25 anställda eller fler upprättar jämställdhetsplaner för att klara kvalificering vid upphandlingar i kommunen bedöms som ett exklusivt krav och kan leda till färre anbudslämnare. Lagen om offentlig upphandling förutsätter en likabehandlingsprincip vilket anses åsidosättas utifrån krav på jämställdhetsplaner för vissa anbudslämnare. Att ställa krav eller bedöma kvalitén på jämställdhetsplanen bedöms ligga utanför kommunens kompetensområde.

Förutsätter man att det finns ett behov av att upphandla praktikplatser ska kanske detta särskiljas från andra upphandlade behov i en egen upphandling.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Upphandlingsansvarig

Fastighetschef

VA-chef

Gatu- och parkchef

Handläggare

Magnus Ljunggren (Teknisk chef)